

El valor social de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la província de Barcelona

Direcció d'Estudis i Prospectiva
Gerència de Serveis de Biblioteques

9 de maig de 2013

Diputació
Barcelona

Rosa Togores Martínez
Servei de Planificació i Avaluació
togoresmr@diba.cat

SUMARI

1.	Marc general de l'Estudi	3
2.	Objectiu de l'Estudi.....	5
3.	Descripció de la metodologia.....	6
4.	Conclusions i reflexions finals	11
5.	Reptes de futur.....	12

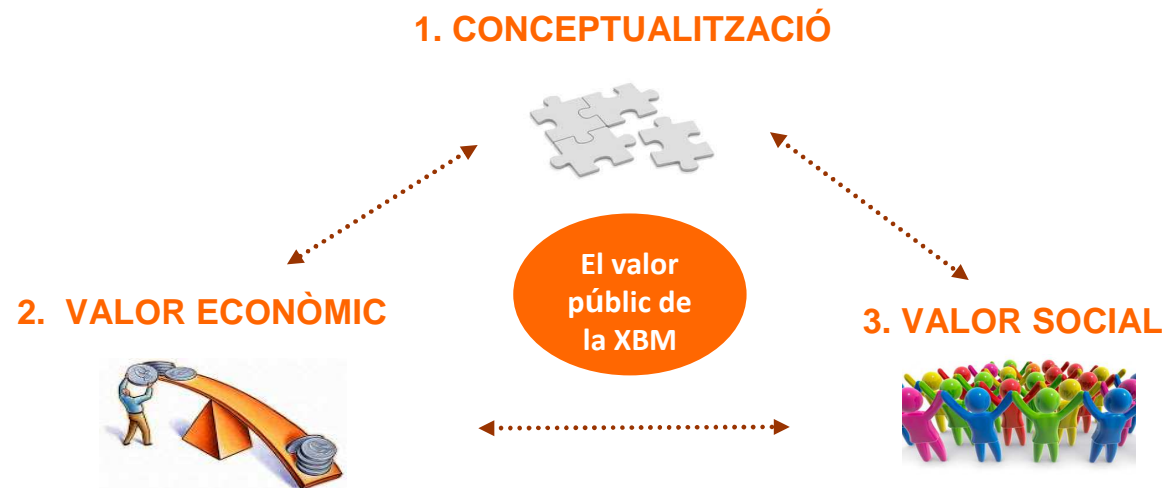

**Diputació
Barcelona**

1. Marc general de l'Estudi

Emmarcat en l'estudi més general: *El Valor Públic de les biblioteques de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la província de Barcelona (XBM)*:

- *Objectiu general*: conèixer el valor públic del model de la XBM des d'una perspectiva integral.
- *Metodologia*: proposta innovadora en termes metodològics, sense referents similars i, encara menys, aplicats a la demarcació de Barcelona.
- *Estructura d'anàlisi*: l'estudi pivota sobre tres eixos d'estudi, que es retroalimenten.

1. Marc general de l'Estudi

CONCEPTUALITZACIÓ

Origen i evolució XBM

Revisió del marc normatiu

Catàleg serveis bibliotecaris XBM

Altres

VALOR ECONÒMIC

2.1. Retorn a la inversió

Objectiu: *Calcular quin és el retorn a la inversió dels principals serveis bibliotecaris de la XBM pel període 2007-2011*

Resultats: *per cada 1€ invertit en la XBM els usuaris obtenen 2,25€ de benefici*

2.2. Treball en xarxa

Objectiu: *Calcular el benefici econòmic fruit del treball en xarxa*

Resultats: *La manca d'informació ha limitat l'abast dels beneficis econòmics identificats (en procés de repensar la continuació de l'estudi)*

2. Objectiu de l'Estudi

VALOR SOCIAL

Objectiu: *estimar quina és la capacitat de les biblioteques de la XBM per generar uns beneficis socials tant en els individus com en la comunitat en general*

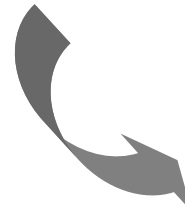
Proposta metodològica

Línia 1. Revisió de la literatura especialitzada

3 línies de treball

Línia 3. Estimar el valor social generat per la XBM

Línia 2. Sistematització de la literatura especialitzada

3. Descripció de la metodologia

Línia 1. REVISIÓ DE LA LITERATURA ESPECIALITZADA

Objectiu: *identificar el conjunt de beneficis socials que poden generar les biblioteques públiques en el seu entorn.*

- *Exercici inèdit, oferir una fotografia integral i agregada dels beneficis socials*

Metodologia: *donar continuïtat a les línies de treball traçades internacionalment:*

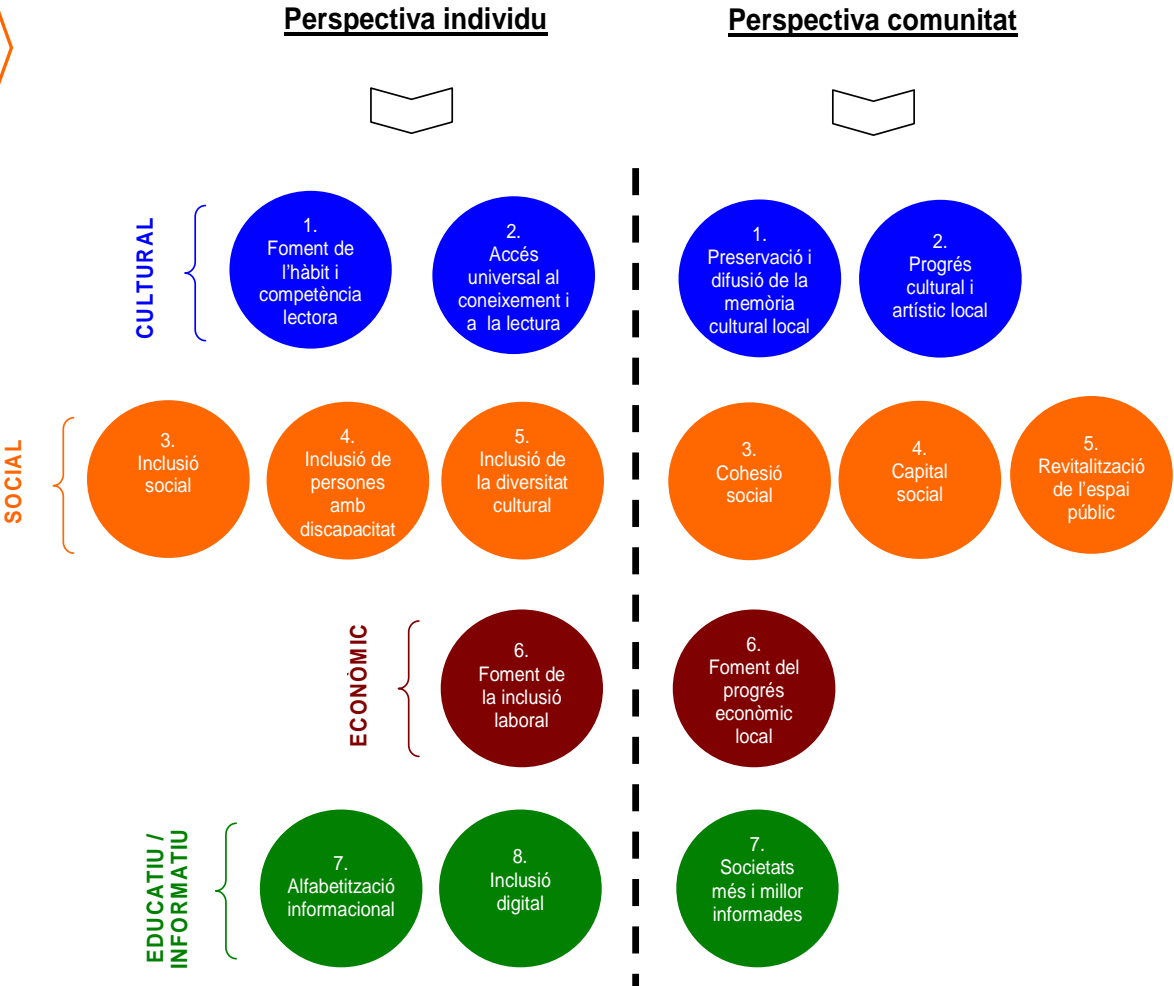
- *Ordenar la revisió en base a 4 àmbits d'impacte de les biblioteques públiques: àmbit cultural, social, econòmic i educatiu / formatiu (Huysmans i Oomes 2012).*
- *Ordenar la revisió en funció de si els beneficis són en l'individu (millora habilitats i capacitats) o en la comunitat (transformació dinàmiques i realitat social).*

Revisió de més de 100 fonts d'informació entre directrius i manifests internacionals, estudis de cas, recursos web o articles i estudis d'investigació.

3. Descripció de la metodologia

Resultat: s'identifiquen 15 potencials beneficis socials que poden generar les biblioteques públiques en el seu entorn, d'acord a la seva configuració i acció

Font: Elaboració pròpia

3. Descripció de la metodologia

Línia 2. SISTEMATITZACIÓ DE LA LITERATURA ESPECIALITZADA

Objectiu: Prioritzar la informació recollida per a cadascun del 15 beneficis socials identificats.

PERSPECTIVA INDIVIDU / COMUNITAT

ESTIMAR EL VALOR SOCIAL GENERAT PER LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES					
Àmbit	Benefici social	Conceptualització	Accions, recursos i serveis	Beneficis concrets	Indicadors XBM
<i>Selecció de l'àmbit d'impacte (cultural, social, econòmic, educatiu/formatiu)</i>	<i>Ordenació dels 15 beneficis socials identificats en funció de l'àmbit</i>	<i>Explicació origen del "concepte", del vincle entre el concepte i la biblioteca pública i del treball desplegat per la biblioteca</i>	<i>Recull d'activitats, dinàmiques o elements que s'ha detectat que poden contribuir a generar el benefici social</i>	<i>Potencials transformacions socials, com a conseqüència de l'acció de la biblioteca pública per assolir el benefici social</i>	<i>Recull i creació d'indicadors d'output/outcome per aproximar la contribució a generar el benefici social</i>

3. Descripció de la metodologia

Resultat: S'ofereix una fotografia preliminar del conjunt de pautes "bàsiques" a tenir en compte per un servei bibliotecari interessat en generar algun dels 15 beneficis socials identificats.

ESTIMAR EL VALOR SOCIAL GENERAT PER LES BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES					
Àmbit	Benefici social	Conceptualització	Accions, recursos i serveis	Beneficis concrets	Indicadors serveis bibliotecaris XBM
SOCIAL	Inclusió de persones amb discapacitat	<p>GENCAT defineix "discapacitat" com la impossibilitat o dificultat de la persona que presenta un trastorn físic o mental per al desenvolupament normal de la seva activitat.</p> <p>Conseqüència d'una deficiència permanent (de caràcter congènit o no) o transitòria en les capacitats físiques, intel·lectuals, mentals o sensorials</p> <p>Les persones amb alguna discapacitat es configuren com un col·lectiu heterogeni, amb necessitats molt diverses, en risc d'exclusió davant possibles dificultats d'accés i integració en la societat.</p> <p>El component socialitzador i relacional de les biblioteques les converteix en institucions clau per assegurar la inclusió d'aquests col·lectius (IFLA/UNESCO, 1994).</p> <p>Les biblioteques han de garantir una accessibilitat universal a l'equipament i als recursos i serveis que ofereix</p>	<p>Diagnosi comunitària dels col·lectius amb discapacitat</p> <p>Estratègia per a la inclusió de persones amb discapacitat.</p> <p>Pla d'infoaccessibilitat i equipament sense barreres arquitectòniques.</p> <p>Mesures d'accessibilitat a les instal·lacions i a la col·lecció.</p> <p>Sistema de comunicació i transmissió d'informació adaptada</p> <p>Col·lecció adaptada i equilibrada amb la composició social de la comunitat.</p> <p>Senyalització i orientació de la col·lecció adaptada a capacitats diverses.</p> <p>Activitats dirigides a col·lectius amb alguna discapacitat</p> <p>Activitats obertes a tot usuari en la que participen usuaris amb discapacitat</p> <p>Espais web accessibles</p> <p>Col·laboració amb agents públics i privats del territori.</p> <p>Eines per a la participació dels usuaris amb alguna discapacitat en la delimitació d'activitats</p>	<p>Democratitza el dret d'accés a la informació i a la cultura sense distinció de capacitats.</p> <p>Contribueix a la transformació i independència de l'individu, minimitzant el seu estat i els bloquejos socials als que està sotmès.</p> <p>Contribueix al desenvolupament de les capacitats creatives individuals i col·lectives.</p> <p>Afavoreix la inclusió activa en l'activitat cultural i comunitària d'aquests col·lectius.</p> <p>Facilita la interacció i el coneixement mutu entre individus que conviuen en una societat.</p> <p>Contribueix a configurar societats més cohesionades, inclusives i igualitàries.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnosi col·lectius amb discapacitat a la comunitat, per tipologia de discapacitat (física; sensorial; intel·lectual; malaltia mental). • Identificació i caracterització usuaris/ies amb una discapacitat • % d'usuaris amb alguna discapacitat en relació al total d'usuaris. • Estratègia per a la inclusió de col·lectius amb discapacitat. • Compliment amb la normativa d'accessibilitat vigent (Llei 20/1991) • Existència d'un correcte accés a les instal·lacions per a persones amb discapacitat (transport públic proper, places pàrking reservades, altres) • Mobiliari i espai adaptat • Sistema adaptat de comunicació i transmissió de la informació (carnet usuari comprensible; servei d'interpretació de signes; altres) • Recursos i serveis adaptats a col·lectius amb alguna discapacitat (llibres, ordinadors, audiovisuals, bucles d'inducció magnètica, espais preferents, pàgines web, altres) • % recursos adaptats a col·lectius amb discapacitat (per tipologia) en relació al total re recursos • Nre de recursos per usuaris amb discapacitat i sense discapacitat • Senyalització i orientació interior dels recursos adaptada (requisits de distribució i etiquetatge; altres) • Activitats dirigides a persones amb diverses discapacitats (tallers de LF; clubs de lectura en veu alta; cursos d'ofimàtica bàsica; altres) • Activitats en les que participen usuaris amb alguna discapacitat • Participació dels usuaris amb alguna discapacitat en la delimitació d'activitats de la biblioteca • Col·laboració amb agents públics o privats que treballen amb persones amb discapacitat

3. Descripció de la metodologia

Línia 3. ESTIMAR EL VALOR SOCIAL GENERAT PER LA XBM

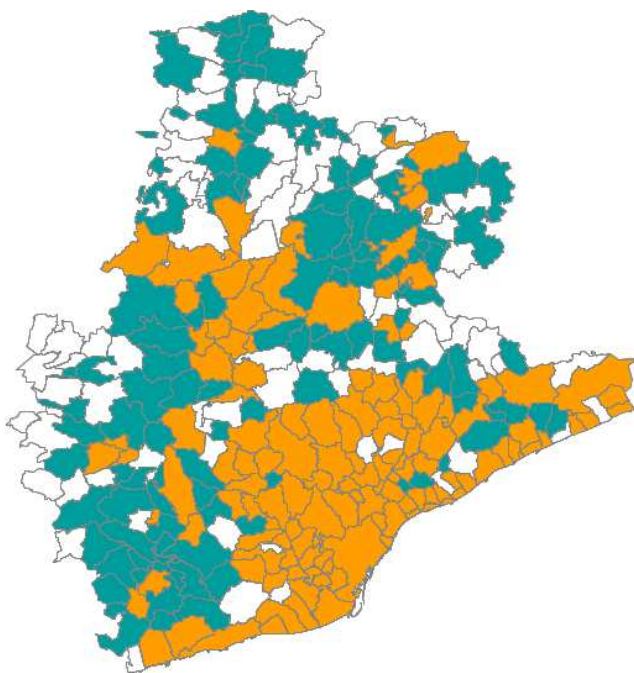

Objectiu: *estimar el valor social generat per la XBM a partir de l'anàlisi valorativa de la informació qualitativa i quantitativa disponible.*

Resultat: *malgrat no disposar de dades estadístiques suficients, fet que ha limitat l'abast de l'anàlisi plantejat, s'evidencia que les biblioteques de la XBM contribueixen, en major o menor mesura, a la generació dels beneficis socials identificats.*

Recomanacions: *s'han identificat un conjunt de condicions generals, d'una gran importància, a tenir en compte per qualsevol biblioteca interessada en potenciar el seu valor social:*

- *Adaptar-se als canvis i necessitats de la ciutadania*
- *Impulsar la diagnosi i reflexió estratègica*
- *Consolidar la biblioteca 2.0*
- *Potenciar la biblioteca com espai públic intern i extern, amb presència de cara "enfora"*
- *Potenciar la participació dels usuaris en la delimitació d'activitats i serveis de la biblioteca*
- *Treballar de la mà del territori i dels agents del municipi*

Mapa de la província de Barcelona amb els municipis part de la XBM, que disposen d'un equipament bibliotecari o que disposen de parada d'autobús.

4. Conclusions i reflexions finals

- +**
  - **Exercici metodològic inèdit per a la XBM**, complementari a d'altres capes d'informació i útil per explicar el valor públic de les biblioteques.
  - Punt de partida, **replicable i acotada en el temps**.
  - Dóna continuïtat als treballs realitzats a nivell comparat, permetent **compartir reflexions i enfocaments**.
  - Ofereix un **marc conceptual ordenat i sistematitzat útil per tot servei bibliotecari interessat en generar valor social** en el seu entorn i comunicar el que ja genera.
- - **La inexistència de la informació necessària pel càlcul de gran part dels indicadors ha limitat l'anàlisi prevista**. Malgrat aquesta limitació s'han perfilat vies de treball posterior.

5. Reptes de futur

Sense disposar d'evidències no podrem entendre **la importància de les biblioteques públiques com agent local de transformació social de les nostres comunitats.**

Malgrat el valor social ve determinat en gran mesura per uns beneficis socials intangibles, difícils de mesurar o d'atribuir relacions de causalitat, cal intensificar els esforços per **definir una metodologia compartida i homologada que ens permeti aproximar aquest valor generat des de la biblioteca pública.**

Així i en el marc de l'experiència adquirida per la Diputació de Barcelona, el treball realitzat s'entén com un punt de partida que requereix, necessàriament, d'una **validació i treball posterior de la mà del territori per tal de garantir-ne la seva aplicabilitat.**

Un cop validat, aquest Estudi hauria d'esdevenir una **eina útil per a les biblioteques de la XBM, tant per comunicar el valor social que generen com per orientar-se a incrementar el seu valor social.**

Diputació
Barcelona

MOLTES GRÀCIES!

